

Klager over afgørelser i sager vedrørende kirkegården

Juridisk Afdeling i Aalborg, Aarhus og Viborg stifter har udarbejdet denne vejledning, der beskriver reglerne for at klage over afgørelser truffet af menighedsråd og provstiudvalg i sager vedrørende kirkegården, og hvad man skal være særligt opmærksom på ved behandlingen af en klagesag.

Visse steder er der indsat henvisninger (links) til lovgivningen med angivelse af, hvilken bestemmelse (§) i loven, der er relevant. Af hensyn til læsevenligheden, er henvisningerne ikke angivet med andet end paragrafnummer.

Til slut i dokumentet er der en oversigt over det fulde regelsæt, der er henvist til.

1. Menighedsrådets afgørelser vedrørende sager på kirkegården

Menighedsrådet skal træffe rigtig mange beslutninger, og en række af dem vil have retlig betydning for privatpersoner. Det drejer sig for eksempel om sager, som menighedsrådet tager stilling til i sin egenskab af kirkegårdsbestyrelse.

1.1 Klagemuligheder

Nogle af de afgørelser, som menighedsrådet skal træffe i henhold til [lov nr. 1156 af 1. september 2016 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde](#) og [bekendtgørelse nr. 1172 af 19. september 2016 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde](#), kan påklages til provstiudvalget og derefter eventuelt til biskoppen. Afgørelser, som menighedsrådet træffer i henhold til [cirkulære nr. 168 af 5. august 1977 om brugsret til gravsteder](#), kan indbringes for Kirkeministeriet. Juridisk Afdeling henviser også til Kirkeministeriets [vejledning fra juni 2018 om Kirkegårdsvedtægter](#).

Afgørelser, som provstiudvalget træffer som første instans, kan påklages til biskoppen. Biskoppens afgørelser er endelige og kan ikke påklages til en højere administrativ myndighed.

2. Hvilke af menighedsrådets afgørelser, kan der klages over?

De afgørelser, som et menighedsråd træffer som bestyrelse for kirker og kirkegårde, kan ikke påklages til en højere administrativ myndighed, medmindre det udtrykkeligt er fastsat i loven eller bekendtgørelsen.

Der er dog den undtagelse, at man altid kan forelægge sagen for en højere myndighed, hvis man mener, at menighedsrådets afgørelse er ulovlig.

De situationer, der kan klages over, er oplistet i [§ 46](#) i bekendtgørelsen:

2.1 § 14 i loven – Udensogsboendes ret til begravelse

Udgangspunktet er, at alle udensogsboende har ret til at blive begravet på kirkegården. Menighedsrådet kan dog afvise dette, hvis det er nødvendigt af hensyn til betjening af sognets egne borgere.

Mennesker, der bor uden for sognet, men som har en særlig tilknytning til sognet, sidestilles med indensogsboende og har under alle omstændigheder ret til at blive begravet på sognets kirkegård.

Særlig tilknytning foreligger i følgende tilfælde:

- afdøde har tidligere haft bopæl i sognet
- afdøde har nære pårørende, der bor i sognet
- afdøde har forældre, ægtefælle eller børn, der er begravet i sognet

Afgørelser truffet af menighedsrådet vedrørende udensogsboendes ret til begravelse kan påklages til provstiudvalget.

2.2 § 17, stk. 2, i loven – Rydning af gravsteder

Hvis den, der har brugsret til et gravsted ikke sørger for, at det holdes i sømmelig stand, kan det ryddes og besås med græs eller gruslægges i resten af den periode, for hvilken brugsretten er erhvervet.

Inden menighedsrådet træffer en afgørelse om at rydde et gravsted, skal der ske en høring af den pågældende gravstedsejer. Dette følger af forvaltningslovens § 19. For nærmere beskrivelse af hvordan man praktisk håndterer en sag hvor gravstedet ikke vedligeholdes i [Kirkeministeriets vejledning om Kirkegårdsvedtægter](#), afsnit 5.7.5.

Afgørelser truffet af menighedsrådet vedrørende rydning af gravsteder kan påklages til provstiudvalget.

2.3 § 20 i bekendtgørelsen – Plantning af gravsteder

Af bekendtgørelsen fremgår det, at en gravstedsejer ikke må plante træer eller buske på gravstederne uden menighedsrådets tilladelse.

Afgørelser truffet af menighedsrådet vedrørende dette kan påklages til provstiudvalget.

2.4 § 23, stk. 4, i bekendtgørelsen – Kister, der er egnede til brænding

Bekendtgørelsen fastslår, at det er bestyrelsen for et krematorium, der afgør, om en kiste er egnet til at blive brændt.

Afgørelser truffet af bestyrelsen kan påklages til provstiudvalget.

2.5 § 24 i bekendtgørelsen – Urner af langsomt forgængeligt materiale

Urner skal normalt være fremstillet af forgængeligt materiale. I henhold til bekendtgørelsen kan menighedsrådet give tilladelse til, at der bruges urner af plastik eller andet langsomt forgængeligt materiale.

Afgørelser truffet af menighedsrådet vedrørende materialevalg til urner kan påklages til provstiudvalget.

2.6 § 25, stk. 2, i bekendtgørelsen – Flytning af urner

Det er menighedsrådet, der ifølge bekendtgørelsen giver tilladelse til, at en nedgravet urne kan blive flyttet. Se nærmere i Juridisk Afdelings vejledning om flytning af urner, som findes [her](#) på Juridisk Afdelings hjemmeside.

De afgørelser, som menighedsrådet træffer vedrørende urneflytninger, kan påklages til provstiudvalget.

2.7 – Brugsret til gravsteder

Menighedsrådet kan træffe afgørelse i visse sager vedrørende brugsret til gravsteder, jf. [cirkulære nr. 168 af 5. august 1977 om brugsret til gravsteder](#).

De afgørelser, som menighedsrådet træffer vedrørende brugsret til gravsteder, kan indbringes for Kirkeministeriet.

3. Er der afgørelser, der ikke kan påklages?

Ja, som udgangspunkt kan der alene klages i ovenstående situationer. Det vil sige, at nogle af menighedsrådets afgørelser ikke kan påklages til en højere myndighed. Nedenstående er ikke en udtømmende liste, men alene angivelse af to konkrete eksempler.

- En gravstedsindehaver ønsker, at et menighedsråd skal fælde træer på kirkegården. Hvis menighedsrådet afviser dette, kan selve afgørelsen ikke påklages. Afgørelsens lovlighed kan dog indbringes for en højere myndighed.
- Et menighedsråd finder ikke, at der er grundlag for at registrere et gravminde som bevaringsværdigt i en situation, hvor de pårørende ønsker gravmindet erklæret bevaringsværdigt. Menighedsrådets beslutning kan ikke indbringes for en højere myndighed, men man kan klage over lovligheden af beslutningen.

4. Er afgørelsen ulovlig?

Man har altid ret til at indbringe lovligheden af en afgørelse for en højere myndighed, hvilket følger af den almindelige rekursadgang. I disse tilfælde vil den højere myndighed vurdere, hvorvidt den underliggende myndighed har fulgt de gældende regler. Dette betyder, at det alene er det formelle, der kan klages over, og ikke over det materielle, altså selve afgørelsens indhold.

5. Hvem kan klage over menighedsrådets afgørelser?

De sager, hvor der er mulighed for at klage over menighedsrådets afgørelser, drejer sig om forhold, der har betydning for privatpersoner. Det er som udgangspunkt de personer, som har modtaget afgørelsen. Det kan også være andre, som har en væsentlig, retlig relevant og individuel interesse i den afgørelse, som menighedsrådet har truffet.

6. Hvilke af provstiudvalgets afgørelser kan der klages over?

Provstiudvalget træffer en række afgørelser i henhold til loven og bekendtgørelsen. Disse afgørelser kan i visse tilfælde påklages til biskoppen.

6.1 Provstiudvalget som første instans

Afgørelser, som provstiudvalget selv træffer som førsteinstans, kan indbringes for biskoppen. Det kan for eksempel være, når provstiudvalget godkender vedtægter for kirkegården og planer for regulering af kirkegården.

6.2 Provstiudvalget som klageinstans

Afgørelser, provstiudvalget har truffet som klageinstans, kan påklages til biskoppen. Der er her tale om de tilfælde, hvor der er mulighed for at klage til provstiudvalget over menighedsrådets afgørelse (se punkt 2 i denne vejledning).

6.3 Hvem kan klage over provstiudvalgets afgørelser?

Både privatpersoner og menighedsråd, kan klage over provstiudvalgets afgørelser.

I de sager, hvor et provstiudvalg som klageinstans tager stilling til en afgørelse, der er truffet af et menighedsråd, kan menighedsrådet klage til biskoppen, hvis provstiudvalgets afgørelse går imod menighedsrådet.

Den privatperson, som har klaget til provstiudvalget over menighedsrådets afgørelse, kan påklage provstiudvalgets afgørelse til biskoppen, hvis provstiudvalget giver menighedsrådet medhold.

I de sager, hvor provstiudvalget træffer en afgørelse som første instans, vil det være menighedsrådet, der har ret til at klage til biskoppen. Dog kan også privatpersoner klage, for eksempel over provstiudvalgets fastsættelse af takster.

7. Biskoppens afgørelser

Biskoppens afgørelser er endelige og kan derfor ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Biskoppens afgørelser om flytning af lig kan dog indbringes for Kirkeministeriet, jf. [§ 25, stk. 1, jf. § 46, stk. 3](#) i bekendtgørelsen.

Hvis man mener, at en afgørelse, der er truffet af biskoppen ikke er lovlig, kan dette spørgsmål forelægges for Kirkeministeriet.

8. Klagefrist

I henhold til bekendtgørelsen skal en klage indgives inden for en måned efter, at klageren er blevet bekendt med afgørelsen. Provstiudvalget, biskoppen og Kirkeministeriet kan se bort fra fristen, når der er særlig grund hertil.

Menighedsrådet skal videresende en modtaget klage over rådets egen afgørelse til den korrekte klagemyndighed, uanset om klagefristen er overskredet eller ej.

9. Hvad skal man være opmærksom på?

Når menighedsrådet og provstiudvalget behandler en klage, er det vigtigt, at man har fokus på hvilke klagemuligheder, der er i henhold til loven og bekendtgørelsen. Det er vigtigt, at man i en afgørelse skriver, hvilke muligheder klageren har for at få prøvet afgørelsen hos en højere myndighed.

Selve det materielle i afgørelsen, det vil sige indholdet, kan alene påklages i de tilfælde, som er angivet under punkt 2 i denne vejledning. I de tilfælde, hvor man ikke kan påklage det materielle til en højere myndighed, har man fortsat mulighed for at påklage det formelle, det vil sige lovligheden af afgørelsen, til en højere myndighed. Hvis der opstår tvivl om, hvorvidt der er klagemuligheder, kan man altid få vejledning om dette hos det lokale stift.

10. Hvis du vil vide mere

Liste over lovgivning, der er henvist til:

[Lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde](#)

[Bekendtgørelse om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde](#)

[Cirkulære om brugsret til gravsteder](#)

Øvrigt materiale:

[Kirkeministeriets vejledning om Kirkegårdsvedtægter](#)

10. Hjælp og vejledning

Har menighedsrådet eller provstiudvalget brug for hjælp og vejledning, er der mulighed for at kontakte det lokale stift:

Kontaktoplysninger til stifterne:

Aalborg Stift
Thulebakken 1
9000 Aalborg
Telefon: 98 18 80 88
E-mail: kmaal@km.dk

Aarhus Stift
Dalgas Avenue 46
8000 Aarhus C
Telefon: 86 14 51 00
E-mail: kmaar@km.dk

Viborg Stift
Domkirkestræde 1
8800 Viborg
Telefon: 86 62 09 11
E-mail: kmvib@km.dk